

вани форми намираме само в няколко влашки грамоти. Ето някои примери: *почакше ѿ селата* (1406, Panaitescu, 68); *почакше ѿ селата тисмене* (1480, Panaitescu, 317); *аще би не имал длъжничко* (1415—18, I. Bogdan, *Relații*, 8); *ѿтишли сѣ молдовѣните* (1482—96, I. Bogdan, *Relații*, 206).

Местоимение. Характерна особеност на местоимението се състои в това, че то пази косвените падежи, дателен и винителен — дълги и кратки форми.

Знае се, че кратки (енклитични) дателни и винителни форми на личното местоимение от мъжки и среден род трето лице, *мѣ* и *го*, са произлезли от съответните дълги форми на анафоричното местоимение. Те са се появили през късния старославянски период. Езикът на влашките грамоти говори за приоритет на кратките форми. Ето някои примери от най-ранни грамоти: *комат надеже го е кспил* (1388, Panaitescu, 48); *и дарека мѣ господство ми* (1386—92, Panaitescu, 64); *а ти да го тагант* (1415—18, I. Bogdan, *Relații*, 8); *ако мѣ не би платил* (1415—18, I. Bogdan, *Relații*, 8).

В езика на молдавските грамоти срещаме само няколко случая на подобна употреба от първата половина на XV в.: *емоу и брат мѣ* (1400, Costăchescu, 40); *гдѣ мѣ ест домъ* (1414, Costăchescu, 103); *еже моу ест далъ* (1437, Costăchescu, 541).

В съвременния български език, както и в румънския, кратките дателни форми на личното местоимение имат и притежателна функция. Във влашките грамоти този процес се очертава вече в края на XIV в., напр.: *егоже приложи брат мѣ* (1388, Panaitescu, 48); *благопроизколи господство ми* (1413, I. Bogdan, *Relații*, 6); *да направи господство ти* (1441—44, I. Bogdan, *Relații*, 77); *колю господство би* (Tocilescu, 463); *до господствѣ ти* (Tocilescu, 461); *благопроизколи владчество ми* (1407, Costăchescu, 53); *ѿт меньшого прѣтелѣ гѣтка ти* (1434, Costăchescu, II, 675).

И при личното местоимение срещаме обща падежна форма, обикновено винителна, употребена с предлози за местен и творителен падеж. Напр.: *да се сждѣт прѣд нас* (1427—31, I. Bogdan, *Relații*, 30); *ако що вѣсѣдѣте с мене* (1431, I. Bogdan, *Relații*, 57); *уже приде прѣд нас* (1449, Costăchescu, II, 385).

Във връзка с разпадането на падежната флексия трябва да се постави и фактът, че винителното лично местоимение *мене* със или без предлог, изпълнява службата на непряко допълнение. Материалите показват, че то се среща само в езика на влашките грамоти, по-специално в езика на дипломатиката: *и мене с ками* (1434, I. Bogdan, *Relații*, 65); *да дондѣ... к мене* (1479, I. Bogdan, *Relații*, 147).

Характерна особеност на показателното местоимение в български език представя неизменяемата частица *-зи*, появила се през среднобългарския период¹. Статистически материалите показват, че тези нови местоименни варианти са най-многобройни в езика на влашките грамоти.

¹ Виж Б. ЦОНЕВ, *История на български език*, София, 1933, том II, стр. 450; СТ. МЛАДЕНОВ, *Geschichte der bulgarischen Sprache*, Berlin-Leipzig, 1929, стр. 242.